

Leo Nikolajevics Tolsztoj:Ivan Iljics halála

Szerző dezs

Kötelező olvasmány,rövid összefoglaló elemzése

Leo
Nikolajevics Tolsztoj
Ivan
Iljics halála
1886

Szereplők:

Ivan Jegorovics Sebek,
bíró
Fjodor Vasziljevics,
ügyész, Golovin barátja
Pjotr Ivanovics,
ügyész, Golovin barátja
Schwarz, hivatalnok
Geraszim,
felszolgáló inas
Praszkovja Fjodorovna Mihel, Golovin
felesége
Szokolov,
tálaló inas
Liza Ivanovna Golovin, Golovin
lánya
Fjodor Petrovics Petriszsev,
vizsgálóbíró, Liza jegyese
Vaszilij Ivanovics Golovin, Golovin
fia

Történet:

1
A
bíróság
épületében vagyunk. Az
ügyészek: Fjodor Vasziljevics és Pjotr
Ivanovics egy tárgyalás
szünetében Sebek
bíró szobájában gyűlnek
össze, és beszélgetnek. Pjotr Ivanovics
közben újságot
olvas. Egyszer csak felnéz, s megrendült hangon
közli, hogy barátjuk, Ivan
Iljics Golovin törvényszéki
bíró elhunyt. Ezt hallva, a gyászt
leszámítva, a
jelenlévők első reakciója, hogy
megkönnyebülnek, mivel nem őket érte a
tragédia, illetve saját és rokonaik
előléptetésén gondolkoznak. Pjotr
Ivanovics
elhatározza, délután
meglátogatja barátja

özvegyét. A házban Fjodor
Vasziljevicsel találkozik, aki esti vintpartira
hívja, de megjelenik
Praszkovja asszony, aki beszélni óhajt a
férfival. Az özvegy aziránt
érdeklődik, ki lehetne-e facsarni még
több pénzt az
államkincstárból eme
szerencsétlen esemény okán, de a
jó barát nem tud ez ügyben
segíteni. Ezután
megtörténik a
gyászszertartás, amiről Pjotr Ivanovics az elsők
közt távozik.
Így még éppen odaér a
kártyaparti második felére...

2

Golovin
tragikus végű 45 éves
élete jó módú
családban kezdődött. Apja, Ilja Jefimovics Golovin
Pétervárott
volt jól kereső köztisztviselő. Bátyja
apjához hasonló karriert futott be,
öccse azonban nem állta meg helyét az
életben. Lánytestvére egy gazdag
főúrhoz
ment feleségül. Miután Ivan Iljics
elvégezte a jogtudományi iskolát, apja
segítségével előbb
különleges
megbízatású tisztviselő, majd
vizsgálóbíró lett.
Mindenki tisztelte, társai tehetségesnek
és becsületesnek tartották. Nem sokkal
ezután áthelyezték. Itt ismerte meg
leendő feleségét, Praszkovja Fjodorovna
Mihelt. Bár nem volt szerelmes,
házasságuk kezdetben mégis
jól alakult. Ez
utóbbi akkor kezdett megromlani, mikor az asszony
először áldott állapotba
került. Fokozatosan egyre zsémbesebb lett,
mindenért férjét okolta. Golovin
Praszkovja ezen kitörései elől a munkába
menekült. Az elkövetkezendő 14 év
alatt még sok gyermekük született, de csak
kettő érte meg a serdülőkort:
1880-ban Liza lányuk 16 éves, fiuk, Vaszilij
Ivanovics pedig gimnazista volt.

3

Ugyanezen
év aztán tartogatott
még szomorúságot. Golovint nem
léptették elő, ezért
összeveszett munkaadóival.
Fizetéséből sem voltak képesek
megélni többé, így
ideiglenesen Praszkovja
öccséhez, vidékre
költöztek. Itt informálták
Golovint, hogy az egyik moszkvai
minisztériumnál megüresedik egy

bírói állás, melyet
barátai
közbenjárására
végül ő kapott meg. Moszkvába utazott,
ahol új házat vásárolt,
melyet maga
újított fel és rendeztetett be, de
a munkákban ő is közreműködött.
Egyszer
egy szerencsétlen mozdulat után leesett a
hágcsóról, de megkapaszkodott,
így
csak az oldalát ütötte kissé
meg. Mikor családtagjai is utánajöttek,
csak
ámultak új otthonuk láttán.
Boldogan éltek Moszkvában, még
összejöveleket,
estélyeket is rendeztek. Lányuknak
időközben előkelő kérője akadt Dmitrij
Ivanovics Petriszcssev
vizsgálóbíró fia
személyében.

4
Az
újabb idillt Golovin erősödő
fájdalmai és állandó
rosszulléte törte meg. Rossz volt a
szája íze, s hasogatta
az oldala. Felesége is egyre nehezebben bírt
vele, lassanként már a
halálát
kívánta, de tudta, ezzel fizetése is
megszűnne. Végül azt tanácsolta,
keressen
fel egy orvost. Golovin így is tett. A fontoskodó
doktor viszont inkább azon
polemizált, vajon vakbele vagy
vándorveséje van-e Golovinnak, s nem azon,
súlyos-e a betegsége. Ezt követően
elment egy másik orvoshoz, az viszont
egészen más betegséget
diagnosztizált nála.

5
Két
hónap elteltével felkereste
őket Praszkovja öccse, aki megdöbbenve
látta, milyen rossz bőrben van a sógora,
s halkán megjegyezte, hogy ez az ember már halott. Golovin
kivizsgálhatta magát
egy harmadik orvossal is, aki szerint a vakbelével van
valami rendellenesség.
Hazament, s már-már úgy
érezte jobban van, de mikor újból
belényilallt a
fájdalom, halálfélelem tört
rá.

6
Golovin
nem tudott szabadulni a
fájdalomtól. Már munkahelyi
teljesítményén is

meglátszott betegsége, egy tárgyalást nem volt képes hiba nélkül levezetni. Ennek ellenére nem akart beletörödni, hogy ő halandó, s előbb-utóbb meg kell halnia.

7

Betegsége

harmadik hónapjában már nyilvánvalóvá vált számára, az egyetlen kérdés csupán az, mikor hal meg.

Fájdalomcsillapítás céljából ópiumot és morfiuminjekciókat kapott.

Számára

leggyötrelmesebb művelet a székelés volt, melyet egyedül képtelen volt végrehajtani, ezért általában az inas, Geraszim segített neki. Időközben megtetszett neki a fiú életkedve, tartózkodó vidámsága és segítőkészsége, ő lett az egyetlen számára, akivel szívesen időzött, még családtagjai jelenléte ellen is tiltakozott. Nem bírta elviselni, hogy szerettei folyton hazudnak neki, és a gyógyulással áztatják.

8

Reggel

Pjotr, az inas mosdatta és öltöztette Golovint. Majd a doktor érkezett, aki megvizsgálta a beteget, s közölte, nem kezeskedhet semmiről. Estefelé Praszkovja, a gyerekek és Liza kérője, Petriscev kereste fel Golovint.

Színházba készültek, Sarah

Bernhardt

vendégszereplésére. Golovin maga ragaszkodott, hogy menjenek csak el szórakozni.

9

Felesége

éjszaka érkezett haza, ő azonban nem kívánta, hogy virrasszanak mellette, még Geraszimot is kiküldte.

Álmában egy fekete zsákba

gyömszölték befelé,

de ő hiába próbált

segíteni, nem

fért bele, s felébredt. Keserűen

próbált magának számot adni

eddig földi

létéről, s most először derengett fel

előtte: talán nem is úgy élt, ahogy

kellett volna.

10

Két

hét telt el. Egyre inkább a kétségbeesés uralkodott el rajta a

remény rovására, s egyre
tisztábban látta,
hogy élete előrehaladtával egyre kevesebb
valódi, igaz örömben volt
része,
gyakorlatilag mint egy lejtőn, haladt mostani állapota
felé.

11

Újabb
két hét telt el. Időközben
Petriscsev hivatalosan is megkérte Liza kezét.
Erről azonban Golovin még nem
tudott, ő saját lelki harcát vívta.
Egyre tudatosabban élt benne az a gondolat,
hogy elfecsérelte életét,
léte nem az volt, aminek kellett volna lennie.
Praszkovja papot hivatott, aki meggyóntatta és
megáldoztatta férjét.

12

Ezután
Golovinon újból
eluralkodott a rémület, mindenkit
kiküldött a szobából, s
három napon keresztül
megállás nélkül
ordítózott. Majd megnyugodott abban a tudatban, hogy
bár élete
nem az volt, ami kellett, még helyre lehet azt hozni.
Családtagjai
körüállták,
ő bocsánatot kért, s örökre
elbúcsúzott tőlük. Lelke ebben a hitben
nyugodott
meg. Teste még két órán
keresztül vívta
haláltusáját, majd lelkét
követve az is
megszűnt élni.